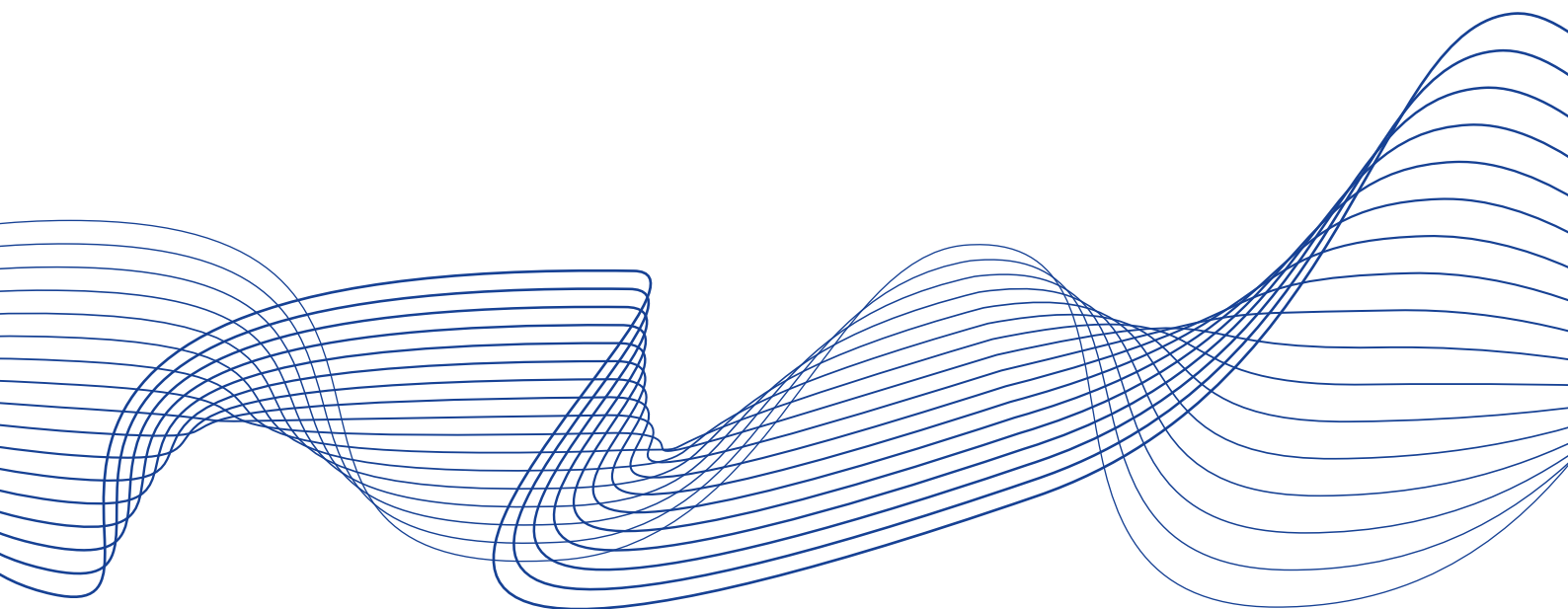

Годишен доклад
2014

ЕССР

Европейски съвет за системен риск

Европейска система за финансов надзор

Съдържание

Предисловие	3
Резюме.....	5

Предисловие

*Марио Драги
Председател на Европейския
съвет за системен риск*

Това е четвъртият годишен доклад на Европейския съвет за системен риск (ЕССР). Той обхваща периода от 1 април 2014 г. до 31 март 2015 г. След влизането в сила на новите законодателни актове на ЕС в областта на банковото дело (ДКИ IV/РКИ) това е и първият период, в който макропруденциалните органи имаха възможност да използват по свое усмотрение макропруденциалните инструменти в Европейския съюз. ЕССР изигра ключова роля, като препоръча да бъдат създадени национални органи, предложи да им бъде възложен ясен и изчерпателен мандат по отношение на политиките и задачата им да бъде да изработват стратегии в подготовка за мерки по политиките, които да могат да бъдат предприети при необходимост. По този начин завърши първият етап на установяването на макропруденциални политики в Европа. Само малък брой държави членки все още не са приели такова законодателство и аз бих искал да ги призова да последват препоръките на ЕССР.

Настоящият годишен доклад представя първия институционален преглед на около 90 мерки по политиките, предприети от държавите членки, за които ЕССР беше уведомен през отчетния период. Половината от тях имат по-скоро процедурен характер, докато другата половина представляват пълноценни мерки по политиките, насочени превантивно към преодоляване на слабости. ЕССР осигури на компетентните органи форум, където да обменят първоначалния си опит в прилагането на макропруденциалните политики. Успоредно с това ЕЦБ получи възможност да допълни тези национални мерки, създавайки рамка от инструменти, която да спомогне за избягване на склонността към бездействие.

Предприемането на мерки за уязвимите места на банковия сектор обаче не е достатъчно, особено когато трудни обстоятелства поражда общи слабости на различни сегменти на финансовите пазари, а компетентните органи възнамеряват да създадат съюз на капиталовите пазари. Напредна работата по задълбоченото опознаване на рисковете от верижно разпространение на равнището на цялата финансова система в условия на бързо разрастващ се нерегулиран банков сектор. Същевременно все още трябва да се преодолеят сложни структурни проблеми, намерили отражение във финансовата криза през последните години. Глобалното им естество означава, че мерки по тях трябва да се предприемат в средносрочен план. Такъв е например случаят със стимулите, породени от сегашната регулаторна уредба по отношение на експозициите към държавен дълг – ЕССР е посветил специален доклад на темата.

Накрая бих искал да благодаря от все сърце на професорите Мартин Хелвиг, Андре Сапир и Марко Пагано, както и на останалите членове на Консултативния научен комитет, за подкрепата, която оказваха на ЕССР през изминалите четири години. Техният мандат приключи през март 2015 г.

Франкфурт на Майн, юли 2015 г.

Handwritten signature of Mario Draghi in blue ink.

Марио Драги
Председател на ЕССР

Резюме

Периодът, за който се отнася настоящият годишен доклад, беше белязан от първи признаци на нормализиране на икономическата активност в Европа след продължителна криза. Все пак фундаменталната слабост на икономиката, продължителният период на ниска инфлация и произтичащото от това ниско равнище на лихвените проценти оказаха негативно въздействие върху макрофинансовата среда, изправяйки пред нови предизвикателства всички сектори на финансовите пазари. По-специално, устойчивостта на сегашните равнища на цените на активите все повече зависи от това икономиката да се възстановява с по-ускорен темп, а търсенето на доходност продължава да излага инвеститорите на риск от преоценки на финансови инструменти на глобалните финансови пазари. Събитията в Гърция възродиха рисковете, свързани с устойчивостта на публичните финанси, макар през отчетния период да бяха малко признаците на верижно разпространение при пазарните цени. Напрежението, свързано с конфликта в Украйна, засилва цялостната несигурност. Възникнаха и някои нови опасения, свързани с възприеманата като недостатъчна степен на пазарна ликвидност в някои сегменти на финансовия пазар на фона на няколко случая на прекомерна краткосрочна волатилност. Ефектът от условията на ниски лихвени проценти върху финансовата стабилност трябва да се наблюдава внимателно, за да може макропруденциалната политика и/или финансовите регулации да реагират бързо, за да я запазят.

В положителен план, постигнати са и значителни резултати. Прегледът на качеството на активите и цялостната оценка на значимите банки в еврозоната, както и проведените от ЕБО стрес тест в целия Европейски съюз, за който ЕССР разработи тежък неблагоприятен сценарий, спомогнаха за напредъка към по-силен и по-устойчив банков сектор, като по този начин доведоха до подобрене на пазарните оценки на банките. Стрес тестът, проведен от Европейския орган за застраховане и професионално пенсионно осигуряване (ЕОЗППО), който също се основаваше на изготвен от ЕССР неблагоприятен сценарий, очерта структурните слабости в застрахователния сектор, прикривани преди от стандартите по Платежоспособност I, и по този начин подготви почвата за по-нататъшни мерки по политиката на ЕОЗППО, които да съпътстват влизането в сила на режима Платежоспособност II. Освен това прилагането на Регламента за европейската пазарна инфраструктура създава основа за влизането в сила на задълженията по клиринг, за което ЕССР допринесе със становища, адресирани към Европейския орган за ценни книжа и пазари (ЕОЦКП).

Идентифицирани бяха и други структурни проблеми, като например ниската доходност на банките, застрахователните дружества, пенсионните и инвестиционните фондове при сегашните пазарни условия, прилагането на нови изисквания по отношение на вероятността за успешно преобразуване на банки (а в перспектива – и на други агенти на финансовия пазар като например застрахователни дружества и централни контрагенти) и по-широкото системно въздействие на рисковете, свързани с търговското поведение, в банковия сектор и извън него. Специално внимание беше отделено на регулаторното третиране на експозициите към държавен дълг – тема, по която ЕССР работи през изминалите три години. Анализът на ЕССР има за цел: а) да изработи аргументиран каталог на разпоредбите, предоставящи преференциално третиране на експозициите към държавен дълг в банковото и застрахователното законодателство в глобален мащаб и на равнище ЕС; б) да събере данни за тези експозиции и

да се опита да идентифицира задействащите механизми на поведението на пазарите; и в) да анализира вариантите на политики измежду много широк диапазон от възможни средносрочни интервенции, описвайки положителните и отрицателните страни на всеки от тях. ЕССР се ангажира с тази задача, за да допринесе за по-структурно преодоляване на порочния кръг на взаимосвързаност между състоянието на публичните финанси и стабилността на банковия и застрахователния сектор. През последните няколко години тази взаимосвързаност направи особено сложно и тежко преодоляването на финансовите кризи. Изключително важно е реформите да бъдат осъществени надеждно и ефикасно, за да бъде решен този проблем в средносрочен до дългосрочен план.

През този период специално внимание беше отделено на анализа на първоначалното прилагане от държави членки на ЕС на новите макропруденциални инструменти, предвидени в законодателството на ЕС. Една държава (Швеция) вече въведе антицикличния капиталов буфер, а друга (Белгия) се възползва от така наречената клауза за гъвкавост в член 458 от Регламента за капиталовите изисквания, засилвайки рисковото тегло на определени експозиции към недвижими имоти. Последното изискваше ЕССР да издаде становище. Няколко държави членки на ЕС бяха особено активни, като използваша съчетания от различни инструменти. Един от въпросите, по които е необходимо работата да продължи, е координацията между макропруденциалните органи, включително анализ на презграничния ефект от техните мерки и предприемането на огледални макропруденциални мерки помежду им, за да се избегне регулаторният арбитраж и да се запазят условията на равнопоставеност. Беше отбелязан напредък по макропруденциалните инструменти в две отношения: а) установяване на общ набор от правила и показатели за определяне на ставката на антицикличния капиталов буфер (включително официална препоръка на ЕССР към компетентните органи); и б) използване на макропруденциални добавки към съотношението на ливъридж, за което беше добавена нова глава в публикувания през 2014 г. Наръчник на ЕССР.

Що се отнася до оценката на прилагането на предишни препоръки на ЕССР, като цяло тя е все така положителна. Както вече беше посочено, препоръките относно макропруденциалния мандат (ЕССР/2011/3) и относно междинните цели и инструментите на макропруденциалната политика (ЕССР/2013/1) бяха изпълнени масово и това сега се отразява в прилагането на политиките. Успешното прилагане на препоръката на ЕССР относно предоставянето на кредити в чуждестранна валута (ЕССР/2011/1) помогна на държавите да смекчат потенциално много съществено въздействие на внезапното поскъпване на швейцарския франк през януари 2015 г. Препоръката на ЕССР относно финансирането в щатски долари (ЕССР/2011/2) е до голяма степен изпълнена, под условие на договорените критерии за пропорционалност.

И накрая, бе назначен новият Консултативен научен комитет (КНК) по нормативно определената процедура, която позволява на заинтересованите страни да представят кандидатурите си. Новият председател на КНК е професор Филип Лейн от дъблинския „Тринити колидж“. Двамата заместник-председатели са професор Марко Пагано от Неаполския университет „Федерико II“ и професор Хавиер Суарес от Центъра за парични и финансови изследвания в Мадрид.

© **Европейски съвет за системен риск, 2015**

Пощенски адрес 60640 Frankfurt am Main, Germany
Телефон +49 69 1344 0
Уебсайт www.esrb.europa.eu

Всички права запазени. Разрешава се възпроизвеждането с образователна и нетърговска цел при изрично позоваване на източника.

Данните, включени в този доклад, са към 26 юни 2015 г.

Това е превод на български език на Предисловието и Резюмето на Годишен доклад 2014 на ЕССР. За повече информация вижте пълното издание на доклада на английски език на адрес www.esrb.europa.eu.

ISSN 1977-5113 (онлайн)
ISBN 978-92-899-1919-7 (онлайн)
DOI 10.2866/678469 (онлайн)
ЕС каталожен номер DT-AB-15-001-BG-N (онлайн)